

Nagyváradai Estilap

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ
főszerkesztő

X. évfolyam
11. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDÜS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Szombat, 1928. január 14.

Hitelt a kereskedelemnek!

Milyen legyen a kereskedelmi hitelintézet szervezete,
amelynek alapításáról beszélnek Bukarestben

Végre meg van a nagy reform, a hatalmas mentőakció, ami meg fogja menteni az ország legváltóságosabb krízissel küzdő értékes társadalmi rétegét, a kereskedőket. Lehet, hogy megalakítják a Creditul Comercialt, amelyről tegnap az Estilap adott először hírt és amely olcsó kölcsönöket fog nyújtani a bajba jutott kereskedőknek. Örömmel üdvözlünk ezt az intézményt, ha nem ismernők a mintát, a melyről lekopirozták. A kereskedők hitelszervezete másolata lenne a félhivatalos jelentés szerint a Creditul Industrialnak, amelyhez annak idején nagy reményeket fűztek a romániai gyárvállalatok.

Ki is osztotta ez a milliókat az iparvállalatok és a gyárak között, elismerjük, igyekezett igazságos is lenni és nem csupán protekciós igénylők jutottak segítséghez. De mennyi iromaság, mennyi utánjárás, mennyi kilincselés kellett ahhoz, hogy egy vállalat a milliókat kézhez kapja. Közben az illető vállalatot megették a kamatok, bekövetkezett a rossz konjunktúra, növekedtek az adók, le kellett építeni az üzemet. Majdnem szabályszerűen az ismétlődött meg minden egyes esetben, hogy a Creditul Industrial milliói a kamatok, az adók, a hátralekös munkabérek, törlesztése mentek el. Az igazi célt a vállalatok regenerálását, az új termelés megindítását, nem érték el. És innen magyarázható, hogy a Creditul Industrial ellenére is egymásután mentek tönkre az összes vállalatok és ebben a pillanatban igazán nem tudjuk, melyik termelési ág áll rosszabbul: az ipar, vagy a kereskedelem?

Tessék csak körülnézni Nagyváradon. Egyenként fel lehet sorolni a cégeket, amelyek tekintélyes ipari hitelben részesültek. Nem is csekély összegeket vettek fel és teljes garanciát nyújtottak a kölcsönre. És még sem segítettek rajtuk. Az ipari vállalatok, amelyek segínyt kaptak, még húzzák ugyan a krízis igáját, de kénytelenek az egész vona-

lon leépíteni és az üzemet korlátozni.

Ha komolyan rendelkezésünkre fognak állani a milliók, nem szabad utánózni a Creditul Industrialt, mert az rossz példa. Hiába hivatkoznak rá a bukaresti komoly pénzügyi körök, ők nem ismerik a távoli vidék kereskedelmének szomorú és vigasztalan helyzetét. Nem lehet a milliók kiosztását olyan hivatalos intézményre bízni, amelyben nem az élettől ismerős és a vi-

szontagságokkal harcoló kereskedők vannak többségben. Ezt a válságot nem lehet jól fűtött és gondosan eltapétázott irodákból, az íróasztalok mellett megoldani.

Mert döntő és halálosan súlyos hibája a tervezett Creditul Comercialnak az, hogy az igazgatóságban a minisztériumok megbízottjai diktálnának. Megint nem fog módjukban állani az érdekelteknek, hogy saját sorsuk fölött döntsének. A hitel nem fog a kellő helyek-

re és főképen a kellő időben eljutni. Gyors segítség helyett hosszú és tekervényes bürokratikus eljárások következnek, közben pedig teljesen tönkre mennek a kereskedők, annyira, hogy már milliókkal sem lehet rajtuk segíteni.

Más segítség kell. Ne szegyeljük követni a Nyugatot. — Kopirozzuk le inkább a budapesti pénzügyi központot, a mely tulajdonképpen német tulajdomány. Ott a közvetlenül érdekeltek diktálnak, bürokratizmus, kormánybeavatkozás nélkül, de teljes állami felügyelet mellett. Egy ilyen autonóm testület, megfelelő milliókkal, talán tényleg segíthetne még a helyzeten.

Milyen törvényjavaslatok kerülnek legközelebb a parlament elé

A bankok ellenőrzéséről nem készül törvény — A tegnapi minisztertanács határozata

Bukaresti tudósítónk telefonálja: Tegnapi este minisztertanács volt, amelyen Duca, aki most Titulescu külügyminisztert helyettesíti, beszámolt a szentgotthárdi gépfegyverek ügyéről. Bejelentette Duca, hogy a kisantant nem tesz ebben az ügyben semmiféle lépést a Népszövetségnél.

Lepedatu kultuszminiszter az inséges vidékek élelmisszerrel való ellátásáról számolt be.

Azután megbeszélték azt, hogy milyen sorrendben terjesztik a parlament elé a legújabb elkészült törvényjavaslatokat. Először beterjesztik a felekezeti törvényjavaslatot, azután a gabona standardizálásáról szólót. Majd a községi legelők kihasználásáról, a középiskolai oktatásról, a büntetőtörvénykönyv és a katonai büntetőtörvénykönyv módosításáról szóló javaslatok kerülnek sorra.

Végül kisebb folyóügyeket tárgyalt a minisztertanács.

Amikor a kormány tagjai a tanácskozással kijöttek, Stelian Popescu igazságügyi miniszter kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy — a lapok híreivel szemben — a

kormánynak semmi tudomása, amely a bankok ellenőrzésére sincs olyan törvényjavaslatról, szolgálna.

A párisi követet Bukaresibe hívták

Bukaresti tudósítónk telefonálja: Constantin Diamandi, Románia párisi követe tegnap az expresszvonattal Bukaresz-be érkezett. Vintila Bratianu miniszterelnök távirati hívására. Ma délelőtt 10 órakor a követ tanácskozni fog Vintila Bratianu miniszterelnökkel a külföldi kölcsönről.

A nemzeti parasztpárt fontos tanácskozása

Bukaresti tudósítónk telefonálja: Maniu Gyula, tegnap reggel Bukaresz-be érkezett és elrendelte a nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottságának összehívását. Mihaichet, a párt alelnökét táviratilag hívták vissza Craiovából. A végrehajtó bizottság ma délelőtt ült össze és tanácskozásának nagy fontosságot tulajdonítanak.

A közoktatási miniszter a piatrancamízi rombolók ellen

Bukaresti tudósítónk táviratozza: A közoktatásügyi minisztérium megbízta Gavrilescu bacau-i tankerületi főigazgatót, hogy indítson vizsgálatot abban az irányban: vajjon a piatrancamízi temetőrombolásban nem vettek-e részt iskolás fiúk is?

Abban az esetben, ha a vizsgálat arra az eredményre jutna, hogy résztvettek, úgy ezeket az ország valamennyi iskolájából mindenkorra kizárják.

Muzeumot csináltak

a Lindberghnek küldött
ajándékokból

A sok ajándékból Lindbergh egy aviatikus szemüveget tartott meg magának

Newyorkból jelentik: A saint-louisbeli Missouri Historical Society Lindbergh kérésére elváltatta, hogy abból a teméntelen ajándékból, amellyel a híres repülőtársaságok és magánosok elárasztották, muzeumot rendezzen be. A Jefferson Memorial Buildingben meg is nyílt a Lindbergh-muzeum, amelyben két óriási üvegszekrényben látható Lindbergh legértékesebb kitüntetései, érmek, kereszték, díszoklevelek s egyéb.

Külön szekrényt foglalt el az a ruha, amelyben a hős aviatikus a híres párisi utat megtette. Rajta Lindbergh saját kezével ez a felírás áll: San-Diego—St-Louis—Newyork—Páris. A kitüntetések: az amerikai repülők keresztjei, az angol légikutatók keresztjei, a francia becsületrend, a Lipót-rend, Albert belga király érem és a plakettek tömege elfedi egy szobának négy falát. Serlegrket láthat itt még a néző, állandó szabadjegyeket, arany lemezekből és arany tagsági igazolványokat, gukkereket, cigarettatárcákat, mellűket.

Lindbergh egyetlenegyszer volt a muzeumban, de 20 percnél tovább nem bírta az ott időzést. Nógatták, hogy vigyen el magának valamit, hiszen ez mind az ő ajándéka. Végre ezzel a felkiáltással:

— Hiszen ezt használhatom! felvett és elvitt egy aviatikus szemüveget.

A nagyváradi izraelita hitközség meleghangú átirata Egrý Gergely dr polgármesterhez

A nagyváradi neolog izraelita hitközség legutóbb megtartott választmányi ülésén hozott határozata értelmében a következő meleghangú átiratban mondott köszönetet Egrý dr polgármesternek, aki a tórafoszlányok temetésén a város közönségének képviselőjében jelent meg.

— Igen tisztelt Polgármester Úr!

— A nagyváradi izraelita

hitközség vezetősége hálás köszönetét fejezi ki Polgármester úrnak, hogy személyes jelenlétével szíveskedett megtisztelni a szent tóra-maradványok eltemetését.

Dr Konrád Béla elnök,
Dr Réti Ignác titkár.

A zsidó hitközségnek ez a megnyilatkozása láthatóan jó hatást tett a polgármesterre.

Két betörés volt ismét Nagyváradon

— Saját tudósítónktól —

Mint a rendőri sajtóiroda közli, tegnap ismét két helyen követtek el betörést a város területén. Az egyik betörést az Aurél Vlaicu (Vámház)-utca 53. szám alatt Bleyer Kálmán lakásán követték el. A lakásban este 6 és 9 óra között nem tartózkodott senki. A betörők ezzel úgy látszik, tisztában voltak és

Bleyerék fehérneműs szek-

rényét csaknem teljesen kifosztották.

A második betörést a Cogalniceanu (v. Várady Zsigmond)-utca 2 szám alatt, Rosenfeld Sámueléknél hajtották végre. Rosenfeldék szintén nem tartózkodtak odahaza és ezalatt

a lakásból minden elemelhető holmit magukkal vittek.

Az államrendőrség mindkét betörés ügyében szigorú vizsgálatot indított.

Sorozatos öngyilkosság egy tiltott műtét miatt

— Az Estilap eredeti távirata —

Bajáról jelentik: A bácskai Felsőnyék községben sorozatos öngyilkosságok történtek egy tiltott műtét miatt.

A faluban megbetegedett egy Regényei Antalné nevű fiatalasszony. Az asszonyt beszállították a székesfehérvári kórházba, ahol rövidesen

vérmérgezésben meghalt.

Halálos ágyán bevallotta édesany-

jának, hogy egy Pethő Istvánné nevű asszony tiltott műtétet végzett rajta. Kérte az anyját, hogy

Meghalt egy kereskedő, akit a csodarabbi némaságra ítélt

Varsóból jelentik: Cortkóban meghalt egy Frommer nevű kereskedő, akinek az éle-

Pethőné jelentse fel, hogy tovább ne folytathassa bűnös üzelmeit. Az anyát ez a vallomás annyira megrendítette, hogy amikor leánya meghalt, öngyilkossági szándékából beugrott a Sióba és bele is fulladt.

Hátrahagyott levelében megírta a hatóságoknak a kettős tragédia előzményeit, amire eljárás indult Pethőné ellen.

A megvádolt javasasszony erre felakasztotta magát és szintén meghalt.

Cigánybáró

Szombaton és vasárnap 3 órakor diszeloadásban táncal, kórus kísérettel, teljes zenekarral szinpadí beállításban kerül színre a nagyszerű Czigánybáró. Erre az előadásra is csupán 5 leivel vannak emelve a helyárak. A Czigánybáró hatalmas és általános sikere arra indította a Heyman Szinkör igazgatóságát, hogy a Czigánybáró című filmet prologálja, ha erre a filmgyártól az engedélyt megkapja. Épen ezért tanácsos mindenki számára, hogy már most siessen megnézni a Dunakeringő óta a legnagyobb sikertű filmet a Czigánybárót.

Vasárnap d. e. 11 órakor

Heyman szinkörben

GIGOLO

Rod la Roque legnagyobb alakítása

Mozgószínházak műsora

Apolló-Filmszínház

Ma, pénteken
5, 7 és 9 órakor

Az elvarázsolt sziget

Romantikus szerelmi történet Corsikai felvételek. A főszerepekben a legjobb francia színművészek

Szombat délután 3 órakor
Az elvarázsolt sziget
és kitűnő kabaré

Filmpalace

Sas-palota

Pénteken utoljára
5, 7 és 9 órakor

Wilde Oszkár szindarabja Lady Windermere jegyezője

Főszerepben: Ronald Colmann.

Jön Hector Dalmore

Conrad Veidt és Putty Liával és jön

Bródy Sándor regénye

A szerető

Harry Liedtkevel
a Filmpalace következő két slágere

Heyman-Szinkör

Jókai és Strauss
világhírű operettje

Cigánybáró

Lya Mara — Verebes Ernő

Eredeti zene és 15 tagú kórus-kísérettel

Szinpadí beállítással
és táncbetétekkel

A táncokat Lendvay Böske mutatja be

Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek

téhez szomorú borzalmak fűződtek. Frommer ezelőtt 30 évvel egy veszekedésben azt mondotta feleségének:

„Égien meg!”

Pár napra rá a raktárban felrobbant egy benzintartály és a tüzvészben elégett Frommerné és két gyermeke.

A czortkovi csodarabbi a történetek hatása alatt azt a büntetést szabta ki Frommerré, hogy

élete végéig hallgatnia kell.

A vakbuzgó Frommer azóta egyetlen szót sem szólt, bár nem némult meg...

3000 ember nézte meg
legnap a

Cigánybárót
a Heyman szinkörben
Miért?

Mert többen nem fértek be.

Jöjjetek, mert véres mozdo- nyokról álmodom!

EGY ALLOMÁSFŐNÖK MEG-
ÉREZTE TRAGIKUS VÉGZETÉT

Mi is hirt adtunk a borzalmas katasztrófáról, mely Budapest köz-
telében, a rákoshegyi kis állomá-
son történt minapában. Reggel a
sűrű ködben Ottlik József állo-
másfőnök meg akart menteni egy
fiatal nőt, aki a berobogó vonat
elé tévedt. A szerencsétlen em-
bert szétverte a mozdony s a nő
is halálos sérüléseket szenved-
ett.

A megrendítő szerencsétlenség-
nek olyan mozzanatáról értesül-
tünk ma, amely különösen a me-
tapszihika titokzatosságait kutat-
ják.

Szabó Emil nyug. MAV. főellen-
őr vasárnap feleségével atyafila-
toba jött Nagyváradra. Szabóné
unokanővére Ottlik állomásfőnök-
nek s ezen a réven a két család
rendkívül meleg rokoni összeköt-
tetést tartott. Szabókék, akik Pes-
ten laknak, igen gyakori vendé-
gek voltak Rákoshegyen, s az el-
utazásuk előtti napokat is ott töl-
tötték.

A főellenőr, akit Nagyváradon
ért a dermesztő hír, beszéli, hogy
Ottlik, az elmúlt héten valahogy
megmagyarázhatatlanul nyugtalan
volt, ami annál inkább feltűnt
környezetének, mert a kitűnően
fegyelmezett emberen sohase vet-
ték észre az idegesség jeleit.

— Nem tudom mi van velem
— mondogatta — de jó humorát
nem vesztette el és tréfálkozott
szokatlan állapotán.

Mikor Szabókék utra keltek s be-
kisérte őket a gyors fülkájába,
nagyon érzékenyen bucsuzott.

— Ne maradjatok soká, mert
valami bajt érzek.

— Ugyan, nem szabad képze-
lődni.

— Nem, nem képzelődöm. Mos-
tanában minden éjjel véres moz-
donyokról álmodom. Borzasztó
álom, jön be a szemafornál két ré-
gi, kopott vicinális lokomotív és
mind a kettő csupa vér és nem
akar megállni... Ez nem jött je-
lent én tudom, meglátjátok. Csak
jöjjetek minél előbb hazá!

Harmadnap itt volt a távirat a
véres katasztrófáról...

Zsidó fascistapárt alakult Munkácson

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából jelentik: Az Erdős-
Kárpátok városaiban lakó orto-
dox és neolog zsidók közt az el-
lentétek mindjobban kiélesednek.
Munkácson az orthodoxok között

„zsidó-fascista”-párt alakult azért,
hogy — mint ők mondják — meg-
tisztítsák a neológoktól a zsiná-
gógákat.

Négy játszma piké, amelynek nyeresége jótékony célra ment

Jelenet egy váradi kávéházban

Sajnos, diszkréció köt, hogy a
szereplők nevét nem fogjuk el-
árulni, csupán magát az esetet
mondjuk el, úgy, ahogyan leját-
szódott; nem fűzünk hozzá sem-
mit sem.

A kedves jelenetnek, amely kü-
lönben az egyik főtéri kávéház-
ban történt — bár még csak reg-
gel fél 9 volt — számos szemta-
nuja akadt. Az egyik főszereplő
a kávé sógora, a másik pedig egy
derék vidéki erdőfelügyelő. Ket-
ten ültek egy asztal mellett és
reggelizés közben csendesen be-
szélgettek a rettenetes viszonyok-
ról, a nyomorról, a nélkülözésről,
amely már szinte katasztrófás
méreteket öltött.

— Ismerek egy családot —
mondja többek között a kávé
sógora, — ahol tizenöt élő gyer-
mek van. — Tizenheten ülnek, há-
romszor naponta asztalhoz. Hi-
szen ha csak kenyert esznek,
akkor is 51 darab kell naponta!
És ez a tizenötgyermekes család-
apa alig keres többet napi 100—
150 leimél.

— Borzalmas! — fűzi tovább a
szót a pirosposzsgás arcú vidéki
erdész. Borzalmas lehet szegény
apának, anyának és rettenetes le-
het szegény ártatlan gyermekek-
nek.

— Tegnap küldtem nekik —
veszi át újra a szót a kávé sógó-
ra — tíz kiló húst. Az exportra
készített jószágok fejét nem kül-

dik el és abból vásároltam pár
száz lejért. Küldtem még nekik
egy kevés zsírt, meg kenyeret. —
Pár napig legalább jól esznek.

— Te, tudod mit, — szólal meg
a másik — játszunk négy parti pi-
két kétszáz lejébe partiját és a
nyert összeget elküldjük nekik!

Egy perc múlva, a két ur —
megjegyzendő, hogy egyik sem ki-
mondott kártyás — már keverte
is a lapokat és hamarosan körük
gyűlt az egész kávéház publiku-
ma. Hamarosan mindenki tudta
miért folyik a kártyacsata.

Mindenki egyformán drukolt,
izgult, mi lesz az eredmény?
Csakhamar lejátzották a négy
partit. A kávé sógora volt a
vesztes. A négy partiból csupán
egyet nyert meg és gavallérosan
átnyújtotta győztes ellenfelének a
differenciát.

Az erdőfelügyelő hozzá sem ért
a pénzhez. Benyúlt az erszényebe
és megtoldotta még száz lejtel az
összeget.

— Kérem, — szól e sorok je-
lennélt írójához — tessék a négy-
száz lejtel a tizenötgyermekes csa-
ládhoz eljuttatni, a száz lejtel pedig
az egyik váradi melegedő számára
ajánlom fel.

Az emberbaráti szeretetnek ezt
a ragyogó megnyilvánulását min-
denki boldogan vette tudomásul
és mi, a magunk részéről már tel-
jesítettük az erdőfelügyelő kíván-
ságát... (B. J.)

Az alkohol szörnyű pusztításai Ausztriában

Mivel okolja meg Ude páter Ausztria „szárazza”
tételének szükségességét?

(A Nagyvárad Estilap bécsi
szerkesztőségétől.) Ude páternek,
a híres gráci pap-tárnak, —
(akitől nemrég közölt rendkívül
érdekes interjú a Nagyvárad Esti-
lap) — mozgalmá az alkohol-
fogyasztás korlátozása érdekében
egyre nagyobb mérvet ölt. A
népszavazás elrendelését kérő ívek
aláírásai napról-napra szaporod-
nak. Ude páternek egyre több
embert sikerül meggyőznie Ausz-
tria „szárazza” tételének szüksé-
gességéről.

Alkalmunk volt az érdekes
mozgalomról beszélgetést folytat-
ni Ude professzorral, aki többek
között a következők igen érdekes
kijelentéseket tette:

— Az alkoholfogyasztás profi-
tálói azt állítják, hogy a jelenlegi
nagy mérvű fogyasztás korlátozása
gazdasági károkkal fog járni. Ez
a felfogás téves. Bármilyen lát-

zólagos közgazdasági haszonnal is
jár az alkoholfogyasztás,

a letagadhatatlan egészség-
ügyi és erkölcsi károk a kor-
látozás végrehajtását paran-
csolják.

Megtévesztés azt állítani, hogy az
óriási alkoholfogyasztás, illetve eg
termelés bevételei hasznos jele-
telenek. Az elmúlt esztendőben
az osztrák állam 78 millió schillinget
vett be sör, bor és pálinkaadó
címén. A tartományok 30 millió

schillinget keresnek évente sörfo-
gyasztási illeték címén és a sör-
gyárak egyedül több, mint 10 mil-
lió schillinget fizetnek évente for-
galmi adóként.

A népnek azonban évenként
1075 millió schillinget kell el-
innia,

— Az állam és a községek az
elmeorvóintézetek, kórházak,
börtönök, bíróságok és rendőrség
céljaira óriási összegeket kényte-
lenek fordítani és ezeknek az
összegeknek jórésze az alkohol
kontójára irandó. Így például

egy kicsiny osztrák város 76
személyt szállított a lefolyt
esztendőben tébolydába al-
kohol-örület miatt.

Ugyanebben az időben tízszer
annyi ember került bíróság elé,
ugyanabban a városban olyan
büntettek miatt, amelyeknek elő-
idézője az alkohol volt. Az alko-
holfogyasztás korlátozása csak át-
menetileg fog egyeseket sújtani,
kétségtelen azonban, hogy

az iparra és kereskedelemre
csakhamar felelevenítő hatás-
sal lesz,

mivel a nép az alkoholra kiadott
pénzt, ezennel más cikkek beszer-
zésére fogja fordítani.

A Filmpalace

két következő slágere

Hector Dalmore

Conrad Veidttal és Putty Liával

A szerető

Bródy Sándor regénye
Harry Liedtkevel

Ha olvasta —
Ha színházban látta,
Ha hallott róla,
Okvetlen nézze meg filmen
A Czigánybárót a Heymanban.

Klein és Földes
címfestők

3464

Bul. Reg. Ferdinand
(Rákóczi-ut) 22. szám.

Női, férfi fehérneműek, kö-
tött kabátok, harisnyák,
csipkék, nyakkendők,
zsebkendők, pipere cikkek

**minden elfogadható
áron elárusítottak**

IRIS-Áruház

Sas-palota
volt Sas-kávéház bejárat

3576

Elysee-Palota

(Katholikus Körben)

Ma 5, 7 és fél 10 órakor

BEN HUR

2 rész egyszerre

**Szines
felvételek**

Rendes helyárak

Kedvezményes jegyek
érvényesek

3 ismeri szó:
Ernő Blum-nál
vegyen Köröspart

CHANG

A Dzsungelek királya.

Cooper őrnagy és Schoedsack amerikai polgárok emberfeletti teljesítménye az, ami meglevemedik előttünk a „Chang” filmben. Az emberi elme ily messziről el sem tudja képzelni azokat a borzalmakat, amiket a vadon őslakói kell, hogy elszenvedjenek a vadállatokkal folytatott életharcolásokban. Két bátor és merész amerikai nem rettenve vissza a veszedelmektől, a vadonban eljátszották a „Chang” élettörténetét. Ebben a történetben 120 elefánt, megannyi tigris, oroszlán, hiéna és mérges kígyó statisztált. Ne gondoljuk, hogy ezek olyan szelídített állatok lettek volna.

Csak arra gondoljunk, hogy ezek a vadállatok milyen veszedelmeket teremtettek, milyen gondos elővigyázattal kellett dolgozniuk, hogy meg ne lephesse őket Chang, a hatalmas elefánt. A film meséje a vadon élete, a dzsungel a maga valóságában.

Itt hiányzanak a színpadi beállítások.

A színpad a dzsungel őserdője, a maga vadságával, tisztáival, csörgedező patakjaival, pocsolyával, áthatolatlan hínárjaival, melynél természetesebbet ügyes színpadi rendező még csak meg sem festhet. A kórust a vadállatok szolgáltatják és a kísérő zenét a megtámadott laok jajkiáltásain kívül a sakál, a tigris, az oroszlán, a hiéna, az orszárvu rettentő bögei és ordításai adják. A kerethez tartozik az a misztikus fény, amit az áthatolhatatlan sűrűn összenőtt lombzatok nyújtanak az előtörő holdvilág mellett. A dirigens „Chang” az óriás elefánt. Az ő parancsa szent. Alattnyelvén osztogatott rendelei sérthetetlenek.

500.000 dollárba került ez a film. De megérte, mert ennél szebbet, monumentálisabbat, érdekesebbet, izgatóbbat el sem lehet képzelni. Vegyen csak valaki kezébe egy külföldi lapot, ott láthatja: Nagyedszer prolongálva. És ennek így is kell lenni, mert az idegizgató cselekmény napokig lekötí az embereket.

HOTEL IMPERIAL

Megnyit

Weber új Model Áruháza

Vlahuta (Szt. János)-utca 2. szám (a volt cukorka-üzlet helyiségben)

Gyermek- és női készruhákat, felöltőket, kabátokat óriási választékban. Végigbélelt kabátok már 1000 leitől.

Előnyös részleltételek bevezelve. 23

SPORT

Óriási érdeklődés kísérte a NAC szimultán sakkversenyét

Szombaton este Kviszt Ernő mérnök és Balogh Mihály játszanak szimultán partit

Tegnap este nagy érdeklődés vette körül a Nac Royal kávéházbeli helyiségében megtartott szimultán sakkmérkőzést, melyen Balogh Mihály, a Nac nyolc legkiválóbb játékosa ellen játszott. A mérkőzést Nagyvárad összes elit sakkozói végig nézték.

A verseny nagyon érdekes lefolyású volt. Balogh mester ellenfelei a következők voltak: Altmann, Kertész, Salamon, Krüger, Wallerstein, Krausz, Hansmann, Ginzeri. Hiányzott a keretből több nagyszerű játékos, köztük Rozenberg Dávid is. A kemény ellenfelek arra indították Balogh Mihályt, hogy szombat este megismételje a játékot és ismét nyolc kiváló sakkozóval játszik szimultán sakkpartit.

A jelenlevő Kviszt Ernő mérnököt, ki szintén elismerten egyike Várad legkiválóbb sakkozóinak, felkérték, hogy szombat este ő is játszik egy szimultán partit, a Nac nyolc játékosával. Balogh mester egy-két játékos kivételével új ellenfeleket fog kapni, s Kviszt mérnök Balogh tegnap esti ellenfeleit kapja.

A Nac még nem jelölte ki a tizenhat sakkozót, de valószínűleg holnap számunkban már leközzölhetjük a neveket. A versenyt a klubtagokon kívül idegenek is megtekinthetik, természetesen be-

lépődij nélkül, s így minden valószínűség szerint ismét nagy közönség előtt fog a játszma lefolyni.

GÖRÖGORSZÁGI TURARA MEGY A NAC?

Sportkörökben sokat beszélnek arról, hogy a Nac február elején görögországi turára megy. Evégből sportmunkatársunk beszélgetést folytatott Krüger Károlylyal, a Nac intézőjével, aki a következőképen nyilatkozott:

— Igaz, hogy tárgyalásokat folytatunk egy görögországi tura abszolválása végett és pedig az ottan élő magyar trénernek segítségével. Egyik tagunk a napokban jött haza Budapestről, hol szintén tárgyalásokat folytatott a tura érdekében. A tura létrejötte esetén Athénben és Szalonikiben játszánk, előreláthatólag öt mérkőzést. Azonban kijelentem, hogy még nincs semmi fix megállapodásunk s még sok időt vesz igénybe a tura megvalósítása, ami egyelőre még bizonytalannak látszik. Remélem azért, hogy fáradozásaink sikerrel fognak járni.

A magunk részéről csak annyit tehetünk e nyilatkozathoz, hogy a tura, megvalósulás esetén, nagyon sokat lendíthetne Nagyvárad visszafejlődött labdarugó-sportján.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Mézeskalács. B bérlet. Sorozat szám 16.
Szombat délután 4 órakor: Mesék az írógépről. Sorozat sz. 17.
Szombat este fél 9 órakor: Broadway dráma. Bebutató. C bérlet. Sorozat szám 18.
Vasárnap délután 3 órakor: Csattan a csók. Sorozat szám 19.
Vasárnap délután 6 órakor: Noszthy fiu esete Tóth Marival. Sorozat szám 20.
Vasárnap este fél 9 órakor: Broadway. Sorozat szám 21.

— Felhívás a bérlelőkhöz. Tekintettel arra, hogy a bérletek első hányada már lejárt, tiszteltetlek felkérjük a bérlelőket, hogy az esedékes bérleti összegeket a színház titkári irodájában befizetni szíveskedjenek.

— Ma este Mézeskalács B bérletben. Tegnap este rendkívüli sikerrel és ünnepléssel fogadta a közönség a Mézeskalács reprizét. Ez a bájos daljáték ma este is műsoron lesz B bérletben. Igyekezzék mindenki jegyét biztosítani.

— Mesék az írógépről, mérsékelt helyárakkal. Szombaton délután 4 órai kezdettel a Mesék az írógépről című operett újodonság lesz műsoron mérsékelt helyárakkal.

— A Broadway bemutatója. — Nem is igen található megfelelő, néhány soros jellemzés ennek a szenzációs drámának az ismertetésére, amelynek a bemutatója

szombaton este lesz. Igazi lüktető amerikai élet vonul végig a Broadwayen. Amerika, ez a darab a maga félszükségével, tipikus alakjaival és változatos fordulataival. Filmszerűen vonulnak végig az egyes jelenetek s a néző egyik izgalomból a másikba esik, hogy a következő percben kedves humor és pajzanság vidítsa föl az előbb még szomorú arcokat. Kiváló gondallal készült a darab bemutatója, külön szenzációs díszletek készülnek, amelyek a színpadi trükkök és a mai modern színpadi technika minden eszközét alkalmazzák. De maguk a szereplők is a leglelkesebben készülnek arra, hogy a legjobb előadásban mutassák be ezt a szenzációs és látványos nem mindennapi drámat, amely a newyorki színpadon több mint 2500 sorozatos előadást ért meg.

— Csattan a csók és a Noszthy fiu esete Tóth Marival, mérsékelt helyárakkal. Vasárnap délután két előadás lesz a színházban. Délután 3 órai kezdettel a Csattan a csók című mulattató operett újodonság lesz műsoron, míg délután 6 órai kezdettel a Noszthy fiu esete Tóth Marival című vígjátékot játsza a prózai együttes. Mind a két előadás mérsékelt helyárú.

ELYSEE-PALOTA

Vasárnap nagy maliné

Egy éjszaka kalandjai

Harry Piel legkiválóbb filmje

Vasárnap d. e. 11 órakor

Heyman szinkörben

GIGOLO

Rod la Roque legnagyobb alakítása

MOZI

AZ APOLLÓ FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek, szombat: Az elvarázsolt sziget.

Szombat délután 3 órakor: Gyermekelőadás: Az elvarázsolt sziget és a kitűnő kabaré műsor.

Szombat 5, 7 és 9 órakor: Az elvarázsolt sziget.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné matinéja: A boldogság tolvaja és a kitűnő kabaré műsor.

Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órakor: Martyr. Premier. I. és II. rész egyszerre.

— Gyermekelőadás az Apollóban. Az Apolló mozgó igazgatósága állandóan gondoskodik gyermekközönsége mulattatásáról. Szombaton délután 3 órakor az Elvarázsolt sziget slágerfilmen kívül kitűnő kabarét is rendez, amelynek keretében felép egy 4 éves kis táncfenomén is! A helyárok mérsékeltek!

A FILMPALACE MŰSORA:

Péntek 5, 7 és 9 órakor: Utoljára „Lady Windermere legyezője”, Wide Oscar színdarabja Ronald Colmannel.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: „Rómeo és Julia”, Shakespeare drámája és a „Nép barátja” Harry Liedtkével és Henry Portennel. A közönség között 25 tárgy lesz kisorsolva!

Jön: „Hector Balmore”, Conrad Veidt és Putty Liával. És jön: a „Szerető”, Bródy Sándor regénye filmen, Harry Liedtkével.

Heyman szinkör

Péntek 5, 7 és 9 órakor: Cigánybáró. Lya Mara, Verebes Ernő.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Cigánybáró.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a legszenzációsabb matiné műsor: Gígolo, Rod la Roque legnagyobb filmje.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Cigánybáró.

ELYSEE PALOTA MŰSORA (Katholikus Körben.)

Péntek: Ben Hur. A filmek királya.

Szombat: Ben Hur. A legszebb filmremek.

Vasárnap délelőtt: Matiné. Egy éjszaka kalandjai. Harry Piel.

Vasárnap délután: Ben Hur. Rendes helyárok!

HELGE LINDBERG

Rudolf Olden, a neves német újságíró, szenteli az alábbi pár, igen szép és kedves sort a néhány napja elhunyt világhírű finn énekes emlékének.

Egy szép napon eljött hozzánk Grundl-See mellé, a Schwartzwaldba, az emberek nagy tömege közé, akik őt körülrajongták. Eleinte egyáltalában nem lehetett őt látni, csak a fávágók mesélték, hogy egy különös ember van itt, akinek furcsa szokásai vannak. Meztelenül ugrál a sziklákon, meztelbolyong az irdatlan renga-
tegen és valószínűleg szarva is van a homlokán. De mégis egy napon eljött hozzánk, reggelire látogatónak. Sárga, kopott bőrnadrág volt rajta és az ingét utközben vette fel az utcán, a ház előtt. Egy méter 90 centiméter magas férfi, hosszú mongol koponya, kökemény izmok, tetőtől-talpig, és a legmosolygóbb szemek, amelyeket valaha életemben láttam. Nálunk maradt vacsorára, sőt ott töltötte az éjszakát is, mert nem volt érdemes reggeli előtt hazamenni. Mesélt nekünk, boxiskolát tartott velünk, féllábon sántikált negyedórán keresztül a mezőn, saját öklével hatalmasakat ütött az arcába, — hogy még keményebbé váljak, — igen, sőt énekelte is, de csak úgy mellékesen, ha nagyon megkértük. De mindenekelőtt kacagott, kacagott — és mi vele kacagunk teljes 24 órán keresztül szüntelenül, amíg csak látogatása tartott.

Nem tudom, milyen világrend az, hogy mindig a legéletrevalóbb emberek halnak meg. Olyan sok hamvabaholt ember vándorog a világon keresztül, akiknek igazán mindegy volna, hogy élnek-e vagy pedig örökké alszanak! És ime, itt van valaki, aki csak úgy ragyog az élettől, aki úgy élvez, úgy él, aki magába szívja az életet és életet sugároz ki, akinek csak a közelébe kell jutni és akkor megtudjuk, hogy igenis érdemes az életet élni — es epenek kell meghalnia! Negyven éves vasból, acélból és kemény gummiból való óriás. És egy nátha. Pszi! És már vége.

A legutóbbi nyáron a Finn-tengerből egy kis szigetet vásárolt magának. A szigetek ott olcsók. Ő az év háromnegyed részében sohasem aludt a saját ágyán. Minden nap más város, minden évben turné, Romániába, Magyarországra, Ausztriába, Németországra, Franciaországra, Dániába, Svédországra és Norvégiába, — kemény kenyér, de ő így akarta. Így vágyott arra is, hogy legalább nyáron valósággal tiúkos király legyen, saját külön szigeten. Azt hitte, a rezidenciáját ő maga építette, néhány deszkából tákolta össze. Ott uralkodott szuverén módon minden polgár felett; alattvalói voltak: szép fiatal felesége, három gyermeke, tanítványai, barátai, barátai. Valamennyien félig meztelenek, sötét barnák, rajongói a napnak és a víznek; sohasem tett boldogabbá egyetlen uralkodó sem alattvalókat, mint ő. Néhány kritikusa azt írta róla, hogy nagy énekes és olyan tehé-
kája van, amilyenhez hasonlót eddig senki sem ért el. Mások azonban kevésbé barátságosan ítélték

meg és különböző kifogásokkal állottak elő. Annyi igaz, hogy minden városban, ahol szerepelt, egy egész sereg rajongója volt, — akik ünnepezték. Én magam láttam a bécsi nagy koncertteremben egy hatalmas tömeget, amely valósággal örvengött érte. Asszonyok! — mondták a szigorú kritikusok. Igaz, az asszonyok mindenütt és mindenkor szerelmesek voltak belé. De én férfi vagyok,

nem vagyok zeneértő és mégis velem is ez történt meg.

Nem tudom, hogy nagy énekes volt-e és ez nem is fontos nekem. Az sem fontos, hogy szép volt és bizarr, zseniális és tudós, emberbarát, meleg és érző szívvel. Van azonban valami, amiért bocsánatot kell kérnem, hogy kimondom, mert nem illik egy gyászbeszédhez: igen nagy csirkefogó volt. Mindig, amikor együtt voltam ve-

le és nemcsak én, hanem öreg asszonyok és kis gyermekek, parasztok és államtitkárok, nekünk valamennyiünknek mindig kacagnunk kellett, akaratlanul is kacagnunk, olyan csirkefogó volt. És sokan-sokan Helsingforstól Bukarestig ismét és önkénytelenül kacagni fogunk, ha visszagondolunk rá. Ha csak... igen: ha csak kacagás közben a könny el nem borítja a szemünket...

Elő a nagyváradi árviz bűnöseivel

Lelketlen telekspekulációk idézték fel az évenként visszatérő árvizveszedelmet

Szerencsére tulzottnak mutatkoznak azok a hirlapi cikkek, amelyek tegnap árvizveszedelemmel aláírozták Nagyvárad közönségét. Nincs közeli árvizveszély, a Körösön tegnap nyugodtan leáramlott a jégtáblák özöne és a napsütés egyelőre még gyöngye erejének látszik ahhoz, hogy felolvassza a hegyekben felgyülemlett hó-tömegeket. A Körös vízszintje alig emelkedett 30—40 centimétert tegnap s mára ez az emelkedés is visszacsökkent. A belváros lakói nyugodtan alhatnak tehát és rossz álmaikban sem kell, hogy eszükbe jusson az a két márványtábla, amelyet ott találhatni a Szent László és a Barátok templomának falán. A két márványtáblán aranyvonal jelzi azt a színt, amelyet a Körös legutóbbi kiáradásakor elért, hogy zúgva pusztítson a szennyes ár a város főutvonalain. Nincs árvizveszély, a Körös csendes és hiába is próbál megmozdulni, a medre nőhet, dagadhat büszkén, nem fenyeget bennünket, nem félünk tőle. Minket nem aggaszt, amikor már minden elcsendesült a leszálló éjszakában, a víz tüzes sustorgása, felőlünk, itt a város közepén, felhoghathat a zápor, megindulhatnak a patakok a hegyekben, a Körös benn a városban jól kordába van tartva.

De vajon lehetnek-e ilyen nyugodtak az emberek odakintebb is, mint erre befelébb, mondjuk amilyen nyugodtak a városház tornyai alatt az urak. Vajon nem-e fekszik le este 8 órakor a villanytalan koromsötétbe a telepek lakója, reszketve minden közelgő tavaszi éjszakától. Vajon felesleges aggály sorvasztja-e az apát, amikor bereteszeli az ajtót, hogy amikor álmából felriad, nem-e fogja elzárni a szabadtárs egyetlen utját a rohanó, gáttat nem ismerő víztömeg.

A telepeken évről-évre visszatér az árviz veszélye, évről-évre ki kell dobálni a szelid, piros cserepes házcskákból a szegényes cókókakat, mert ott a nagy hátha?!

Ismerjük a dolgok jogi oldalait. Tudjuk, hogy a telepek engedély nélkül épültek, hogy olyan külvá-

rosai Nagyváradnak, amelyekhez a hivatalos adminisztrációnak semmi köze. Am egy román lakója ennek az állandó veszéllyel fenyegetett területnek, elboruló homlokkal nézve a sötét vízi folyót, csak tegnap dörögte el, hogy a városi urak még sohasem találtak ki hozzájuk, de a végrehajtó mindig kitalál. Hiába nincsenek utcáik és nincsenek házszámaik, a végrehajtó tudja jól, hol kell a dobot megpergetni.

De máskülönbben nem fontos az sem, hogy fizetnek-e a telepek lakói adót s milyen címen fizetnek, milyen taxákat vetettek ki rájuk és hajtának be rajtuk. Nem lehet nem venni tudomást 6—7000 emberről, akik tanyát vertek maguknak, a maguk erejéből, a maguk nyomorúságából, a maguk izzadásgával itt a város körül. Be kell venni őket a város rendezési programba és ebből a bő programból aztán ne tessenek kifelejtetni azt sem, hogyan is keletkeztek ezek a telepek.

Kicsodák azok a spekuláló urak, akik megvettek néhány garasért értéktelen földterületeket s profit utáni mohó éhségükben, — meri a nagy lakásnépek idején jónak mutatkozott az üzlet, — még a Körös ármedrét is felparcellálták házhelyek számára?

A szegénység nyomorultjai, amikor vérrel és verejtékkel kifizették a busás ár, de részletre kapott telket, csak azt tudták a maguk együgyűségükben, hogy ott van közel, a Körös mellett a ka-

vics, meg a homok, a házépítéshez, csak le kell hajolni érte. S munkaidő és napszám után, kora hajnalban és késő éjszakáig dolgozott az egész család, hogy tető alá kerítse a boldog álmot, a pár ezer lejből megépült saját házat. Holott a boldog álom elmaradt ő felőlük és azok alusznak nyugodtan, akik megcsinálták a maguk jövedelmező üzletét. Megcsinálták, holott tudták, hogy olyan területeket parcelláznak házhelyek számára a város tudta nélkül, amelyeken életveszélyes az építkezés. De a jó üzlet boldog álomba ringatta őket és halküszmeretüket csupa megszokásból a fülük fölé huzzák. Nehogy meghalják a szavát. Most mi, ha csak lehet, elrontjuk ezt a nyugodt álmot, a vagyont emésztő édes kis szendergést.

Aljjanak elő ezek az urak és tudják kötelességüket! Tudják addig, amíg be nem következik a baj, amely az ő számukra éppen úgy felhőzik, mint a szegény becsapottak fölött. Adják gyorsan védgátakra az elharácsoló pénzt s indítsanak ők maguk akciót, hogy elmúljon mindenképpen a fenyegető veszély. Ha a telepes urak nem mozdulnak, Egry Gergely dr. polgármesternek könnyű alkalmat nyílik, hogy bebizonyítsa, amit szívesen szokott hangsúlyozni: cselekedeteit a város iránti szeretet irányítja és a polgárság bizalma kíséri. Egy későbbi nyilatkozatban mindjárt másképpen fog hangzani ez a ma még egyoldalú igazság.

Bárdos László.

Az öreg ember elakarta ásní fia és leánya vérfertőzésének élő gyermekét

Remes éjszakai jelenet egy bukovinai temetőben

— Bukaresti tud. távirata —

A bukovinai Vascautból jelentik az alábbi bestiális esetet:

Pénteken éjszaka a rendőrség két detektívje, amint a temető mellett járt,

gyermeksisrást

hallott belülről. A detektívek be- mentek, arra tartottak, amerről a sírást hallották. Borzalommal kellett látniok, hogy

egy idősebb férfi kicsiny sírgödört ás

a fagyos földbe és a sír szélén

pólyában egy kisgyerek.

A detektívek leirtóztatták az öregembert, akinek neve Lintek,

és jómódu családból származik. A kisgyerek pedig

Lintek leányáé volt és az öreg el akarta ásní.

Pontosan még nem tudják miért akarta az öreg elevenen elásni unokáját. Azonban úgy sejtik, hogy

a gyermek vérfertőzés gyümölcse,

mert arról suttogtak Vascautban, hogy az öreg fia és leánya viszonyt folytattak egymással.

A kisbabát a rendőrség átadta az anyjának, az öreg Lintek pedig fiával együtt a stropinetzi ügyész- ség foglya.

MI A CHANG?

CHANG nevét említi
a számi gyermek, mert
fél tőle.

Az amerikai gyermek,
mert szeretné látni.

A kínai gyermek,
mert retteg tőle.

Az európai gyermek,
mert szeretné megnézni
az állatkertben.

a nagyváradai gyermek
mert szeretné látni
az Elysee-palotában.

CIGÁNYBÁRÓ

minden nap
a HEYMANBAN

NYILTÉR

Dengelegi Lajos asztalos értesíti t. megrendelőit, hogy a tűz által keletkezett üzemröngyölést rendbehozta, s kéri a további szíves pártfogást. — Szolid, pontos kiszolgálást biztosít.

Jókai és Strauss operettje

Cigánybáró

Tizenöttagú kórossal
Eredeti zenekísérettel
Színvadi beállítással
Táncbetétekkel

Heyman Szinkör

Ben Hur

A filmek királya
Kedvezményes jegyek
érvényesek

Nagy alkalmi vásár!!

Olcsó árak

Rosenthál Béla

uj üzletében
Str. Avram Iancu 8.
(Kossuth-u.)

Aszódival szemben.

Selyem sálak --- 110 lei
Selyem harisnya --- 75 lei
1 drb finom kivitelű férfi
vagy női ernyő --- 280 lei
Férfi kalap --- 150 lei
Finom divat-kalap --- 250 lei

Hősapkák, korcsolya szettelek,
kesztyűk, harisnyák, férfi ingek
olcsó alkalmi elárúsítása. 145

Mi újság?

Az első büntetés a „kamatuzsora” miatt

Egy jasi-i bank reeszkompthitelét 50.000 lejfel
leszállították

— Bukaresti tud. távirata —

Mint jelentettem, a múlt hét folyamán a Banca Nationala jasi-i fiókjánál tanácskozás volt a bankigazgatók között a kamatlábnak 18 százalékra való leszállítása ügyében. Gh. Malian, a Banca Nationala jasi-i fiókjának igazgatója ugyanakkor kimondotta, hogy

büntetni fogják

azokat a bankokat, amelyek

18 százaléknál magasabb
kamatot

számítanak a kölcsönök után. Miután tegnap kiderült, hogy a jasi-i Banca Romano-Fran-
ceza január elseje óta

jóval magasabb kamatot számít annál, ami elő van írva, Malian igazgató elhatározta, hogy a banknak a Banca Nationalával levő vissz-
leszámitolási hitelét

50.000 lejfel lecsökkenti.

Hogy ezzel aztán olcsóbb lesz-e a pénz, arról nem szól a krónika.

3000 ember nézte meg
tegnap a

Cigánybárót

a Heyman szinkörben

Miért?

Mert többen nem fértek be.

* Costescu Eftimiu előléptetése. Tegnap délelőtt távirati értesítés jelezte az államrend-
őrségnek, hogy a belügyminiszter Costescu Eftimiut másodosztályú inspektorra léptette elő. Egy valóban arra érdemes, kiváló tisztviselőt ért ezuttal a belügyminiszter ki-
tüntetése. Costescu Eftimiut mindenkor szorgalmas, udvarias és amellet szerény tisztviselőnek ismerte mindenki. — Jelenleg a közigazgatási ügyosztály vezetője. Előléptetésének hírére számosan gratuláltak neki.

* Színházi előadást lát, ha megnézi a Cigánybárót színpadi beállítással.

* A Népkehely céljaira Fried Sándorné, Hoffmann Imréné elhalálozása alkalmából koszoru megváltásért 300 leit, Grünwald Armin a Wechsler Adolf és Társa r. t. cég vezérigazgatója édesapja elhalálozásának évfordulója alkalmából 200 leit adományozott, — mely adományért hálás köszönet mond az elnökség.

* A Cigánybáró mindenkit meghódít.

* Bihar megyei és Nagyvárad Orvos-, Gyógyász és Természettudományos Egyesület f. hó 14-én, szombaton délután 6 órakor a Zsidó Lyceum disztermében rendezt. közgyűlést tartja, melynek tárgysorozata: a) Elnöki jelentés, b) titkári jelentés, c) könyvtárnoki jelentés, d) pénztárnoki jelentés, e) esetleges indítványok, f) tisztújítás. — Közgyűlés után este 9 órakor a Palace-étterem külön termében társasvacsora.

* Vasárnap délelőtt 11 órakor a Boldogság tolvaján kívül kitűnő kabaré műsor is lesz az Apollóban.

* Rotschild hatmillió frankos adománya. Párisból jelentik: A párisi Rotschild-ház feje, Edmund, hatmillió frankot adományozott a francia akadémiának, hogy az ebből az összegből Londonban francia tudományos intézetet létesítsen.

Éneket hall
Táncot lát
Filmet néz,
Ha megnézi a Cigánybárót.

* Az iparosok adóvallomása. Az iparosok adóvallomást 1928. január 15-ig az Ipartestület hivatalos órái alatt az arra rendelt hivatalos közeg önköltségi árban állítja ki. Felhívjuk az iparosokat, hogy a torlódás elkerülése végett az adóvallomásokat ne hagyják későre, mert a késedelemből eredő károkért az Ipartestület felelősséget nem vállal. Kérjük az adóvallomást tevőket, hogy mesterségükből eredő jövedelmüket, valamint kiadásukat már otthon összeállítva és összeadva hozzák magukkal, külön feltüntetendő a nem mesterségükből, hanem másból eredő jövedelmek is, (mint pl. házbér, részvény, osztalék, kamat jövedelem stb) Az Elnökség.

* Ronald Collman legszebb szerepe — a Boldogság tolvaja slágerfilmben van.

* Nőiszabó iparosok gyűlése. Felkérjük Nagyvárad összes nőiszabó iparosait és iparosnőit, hogy f. hó 16-án este 8 órakor az Iparos Körben tartandó taggyűlésen teljes számban okvetlenül megjelenni szíveskedjenek. Kérjük a tagsági könyveiket is okvetlenül magukkal hozni. Tisztelettel az Elnökség.

* Galvanopol fémipari vállalat, Sztaroveszky-u. 13.

HOTEL VIKTORIA

Viktoria főhercegnő
szereplése
A Habsburg-ház
tragédiája

* Lya Mara a legkedvesebb a Czigánybáróban.

* Lokomobil gépkezelő tanfolyam hétfőn, 16-án, villamos szerelő tanfolyam kedden, 17-én este kezdődik a Holban (Széles)-utcai elemi iskola emeletén. Ugyanott este hétköznapok be is lehet iratkozni.

* Eszterga munkát vállal Galvanopol.

* Boldogság tolvaja és kitűnő kabaréműsor lesz Apolló vasárnapi matinéján.

* Asztalos iparosok gyűlése. Az asztalos szindikátus január 14-én, azaz szombaton este 6 órakor gyűlést tart az Iparos Kör helyiségében. Felkérjük tagokat, hogy erre annál is inkább pontosan megjelenjenek, mert a mai nehéz gazdasági probléma megvitatása lesz napirenden, mely minden tagot érdekel. Tisztelettel az Elnökség.

* Boldogság tolvaja — legszebb matiné film.

Matiné az Apollóban

vasárnap délelőtt

11 órakor
a filmek filmje

A boldogság tolvaja

Ronald Collmann és
Allan Pringlel-lel
és a kitűnő kabaré műsor

* Budapestre utazó olcsóknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti-pályavarral szemben lévő, elsőrang PARK-SZÁLLODA, amely nyílen a szobák árából 20 százalék, az éttermi árakból pedig 10 százalék engedményt ad. Igazolványt a kiadóhivatal mindazoknak az olvasóinknak akik az Estilap tíz egymást követő számát bemutatja. Egyben felhívjuk a PARK-SZÁLLODÁNAK lapunknak más helyen olvasható szíves figyelmére méltó hirdetésére figyelmét.

* Autót javít a Galvanopol

Vasárnap d. e. 11 órakor

szenzációs matiné

a Filmpalace-ban

Színre kerül:

Romeo és Julia

Shakespeare drámája, ezenkívül

A nép barátja

Harry Liedtkevel és Henny

Portennel.

A közönség között 25 dr

értékes nyeremény lesz

kisorsolva!

Miután a hamis vád összeomlott...

Szeretjük, hogy a nagyváradi színház ellen emelt vádakodások ügyében gyorsan és eredményesen intézkedtek. — Mi ugyan már az első pillanatban meg voltunk győződve arról — és ezt az Estilap hasábjain kifejezésre is juttattuk, — hogy a „Curvantul” szenzációja teljesen alap nélküli és folytatása annak a demagóg újságpolitikának, amelyet a bukaresti sajtó egyes szervei még mindig folytatnak. De azért nem árt az, ha irányadó román körök is személyesen és közvetlenül győződnek meg az ilyen hírek valótlanságáról.

Az a lap, amely nemrégiben egy egyszerű bárnotát is irreverent akciónak fűjt fel, úgy látszik, állandóan rémeket lát maga előtt és olyan lázasan keresi az irreverenciát, hogy ez már nem is normális és nem is egészséges demagógia. Most, hogy a nagyváradi román urak sietnek megcáfolni a „Curvantul” meséjét a külföldi szubvencióról, csak egy tanulságot vonhatunk le az egész esetből: sajnos, még mindig nincs itt az ideje annak, hogy megértsék a mi tiszta intenciókat és minden kalandtól mentes törekvéseinket. Sajnos, még mindig vannak egyes körök, amelyek könnyelműen és lelkiismeretlenül vágják útját a békés együttműködésnek. És, amint a példa mutatja, sem most, sem máskor nem mi voltunk a megértés, a harmónia akadályai.

A rendőrprefektus Kolozsváron. Dr. Puticiu Traján rendőrprefektus tegnap d. u. Kolozsvárra utazott. A prefektus holnap érkezik vissza, addig a prefektúra ügyét Horváth József rendőrigazgató intézi.

Zürichi nyitás

BUKARESTI 320.—

Berlin	123.62
New-York	519.—
Budapest	9075.—
Prága	1538.—
Bécs	7320.—
Páris	2041.—
London	2531.—
Milano	2745.—

Váradai árfolyamok

Angol	28.45
Csehszlovákia	4.82
Dinár	2.90
Schilling	22.95
Márka	38.80
Francia frank	6.45
Svájc frank	31.35
Lira	8.65
Dollár	162.25
Angol font	792.—

Hotel Viktoria

Nickelez és zománcoz a vályanopol.

Budainé látogatása Rudolf trónörökös szobalányánál a menyországban

Özvegy Juhász Bálintné még este elhatározta, hogy első kakas-szóra fölkel és bemegy a városba. Most a télen pusztá megszokásból mindig fölébredt a hajnali kukorékolásra, ám mindjárt elnyomta az álmom megint és addig föl sem kelt, míg ki nem világosodott. De ezen a hajnalon, amikor a konyhában a hirtők megszólalt, lehépett az ágyról, kapát csavart a lábára, csizmát húzott és már majdnem el is készült az öltözködéssel. Mind a három szoknya-ja rajta volt, éppen csak a blúz kellett még magára öltönie. Aztán kiment a konyhába, gyertyát gyújtott, egy kis vizet vett a szájába, megitta és körülnézett a kakas iránti érdeklődéssel. Hosszú is vette volna észre, hogy ma hamarabb hasadt a hajnal az ő házatáján, mint máskor. A kukorékolásra vonatkozólag úgy gondolkodott, hogy ya kakas minden körülmények között jobban tudja mikor kél föl a nap, mint ő. Mert ha ő tudná jobban, akkor bizonyára neki kellene kukorékolni és nem a lovagiasság és korrektség szar-nyas mintaképének. Igen egyszerű asszony volt. Ezt azonban a kakasról korántsem lehetne állítani. Elsősorban, mert a kakas tudvalólag férfi, másodsorban, mert egy összetett gondolkodású, komplikált egyéniség. Ezuttal csalt, még pedig hitvány önérdékből. Ő, nem menti eljárást, hogy rettenetesen fázt. De nem szabad megelégednie a koráról, tapasztalásáról és tisztességben megkopott tollazatáról, amely megéretté igen-igen vékony takarónak bizonyult a legkegyetlenebb téli éjszakák egyikén, amelyikről éppen szó van.

Az özvegy a kakast a konyhában helyezte el a hideg napok beköszöntésekor, mert kinn a baromfióban, ahol lassankint egyedül maradt már, a bus magány is hozzájárult volna, hogy a derék állat, istentudja, hány dicső nemzedék őse, elepedjen a hidegben. A jó asszony azonban számításán kívül hagyta a konyha három oldalról védtelen falát, amely valósággal megfagyott a közel harmincfokos hidegben. S általában ilyen elementáris fagyra nem számíthatott, amilyenre sok év óta nem akadt példa a vénnek memóriájában. Amellett Juhász né csak délből szokott tüzelni a kemencében, igénytelen ebédjéhez, vagy kenyérsütés idején, ami három nappal azelőtt volt utoljára. Így hát a konyha már az esti órákban egészen kihűlt s később, ahogy a hideg fokozódott, a kemence is szinte megfagyott, mint egy kitett gyerek szíve a hóban. A szerencsétlen kakas, akinek a szobában lett volna a helye, ott kucorgott a kemence tetején, összegömbölyödve. Irizálósan kinézett a hideg, egy szemhunyaszt sem tudott aludni és minden reménye a reggel közeledésében merült ki. De mert a reggel csak nem akart jönni, elfogyott hát a remény. És ez volt a szerencséje. Mert ha tovább is él benne, — elpusztul. Agya és szíve tehát nagy teherrel szabadult meg és így átadhatta magát praktikus gondolatainak. Tudta, hogy az öregasszony ma beviszi a városba eladni. Azt is tudta, hogy Várad egy öregasszonynak kétszer olyan messze

van, mint egy fiatalnak. És fölvilant a nagyszerű idea. Igen ám, de egy kakasnak nővel szemben elsőrendű kötelessége a finom tápintat.

Egy fiatal kakasnak. Ha fiatal volnék ezt a hideget is kibírnám, jajszó nélkül, gondolkodott. De hát nem vélekedhetem úgy, mint egy melegvérű, dustolu fiatal. Az öregasszony legfeljebb kevesebbet alszik. És egy nő nyugalmáért az én koromban őszintén úgysem aggódik senki.

Bár nagyon-nagyon messze volt az igazi ideje ennek, elkezdett kukorékolni. Öregesen, foghíjassan, hisz, abban a korban volt már, amikor a kakasok az u-t is ü-nek mondják.

— Kükürükül!
És mikor Juhász né leemelte magas pozíciójáról s rongyok közé, göngyöltte, majd beléttette egy cseresnyés kosárba, az öreg kakas visszapillantott elmúlt életébe és

úgy találta, soha ennél boldogabb pillanatai nem voltak. Csőre mosolyra derült.

— Hát érdemes korrektül gondolkodni? Érdemes önzetlennek lenni?! Hát nem megátkozott volna az öregasszony, ha megdöglök a hidegben, mert csupa kimeletből nem csapom be? — mondta befelé, önmagának és néhány pillanat múlva kimerülten álomba zuhant.

Juhász né pedig, néhány kendőt borított magára, a kosarat a karjára vette és kilépett az éjszakába. Jóska akkor sem ébredt föl, mikor a szél vad erővel becsapta az ajtót az anyja után. Kinn sirtak a fák, nyögtek a zsindeletetők, jajveszékelt a természet, de Juhász né nem fordult vissza. Apró, gyors lépésekkel megindult Várad felé. A hó halvány derengése világította be az útját. És lelki szemei előtt nyolcvan láb kéje lebegett a homályban.

Marinak sok pénz kell, mert sok a kimenője odafenn

Mintha a sors vissza akarta volna fizetni a kitűnő háziszar-nyas szenvedéseit, a tél, a fagy, kimeletlen szenvedéllyel támadt az öregasszonyra, utközben. Szerencsére akadt egy szeker, amely egy darabig eldöcögött Juhász nével, a paraszt meg még egy kis rumot is töltött az anyóka szájába, így nem történt különösebb baj. De bent a városban már kétségbeesztő fagyási tüneteket tükrözött. El-elalélt, meggémberedte a tagjai és végleg el is csüggedt, amikor vagy négy-öt helyen elutasították a kakasával. Így jutott egy melegedő közelébe s valaki gyöngéden betuszkolta, szinte tehetetlen állapotban. Bena kapott egy kis teát, amitől jobban érezte magát és csakhamar élénkség lopózott belé és a nyelve megoldódott. Így derült ki, hogy mi készítette őt ezen a borzalmas napon a hosszú és veszélyes utra. Előbb csak a mellette ülőhöz szólt:

— Hej, ugylátom már — motyogta — hiába jöttem... Nem kapok érte semmit... neán kell... Pedig Budainé már ebben a hónapban nem megy fel többet... osztán nem tudok küldeni Marinak pénzt...

— Hát hol van a jánya? — kérdezte egy vén asszony.

— Meghótt a bizony lelkem. Már három hónapja.

— Meghótt?

— Ugy la. Budainé jár fel hozzá néha.

— Hová?

— Hát fel... hozzá.

— Az égbe?...

— Oda hát... Bejáratos...

Tudja az utat...

— Hallják már, mit beszél? — ujságolta jobbra-balra a vénasszony. Hogy a jányához jár fel egy asszony a faluból az égbe.

— Menjék már... Csak tán nem?...

— Szófia beszéd a... Mese — hangzottak a megjegyzések.

— Már pedig az úgy van — jelentette ki határozottan Juhász né. Minden szem ráfigyelt és minden fül őt hallgatta.

— Budainé beszéd is Marival többször. Meg a szögabíróval is

beszél, a Szabóék fiával is, aki a háborúba maradt, meg mással is. Aszongya Budainé, hogy Marinak nagyon jó dóga van odafent. Jó helye van. Aszongya, hogy, amikor felment, Szeat Péter mingyár jószóval fogadta. Hogy aszongya itt vagy hát Mari lelkem, tésis feljöttél, hát csak aszongya, ne törőgyél semmivel, majd én aszongya elkommendállak egy jó helyre. És aszongya Budainé, hogy aszongya el is kommentálta még aznap aszongya Rudolf trónörököshöz aszongya szobalánynak. Oszt aszongya Budainé, hogy csak éppen dílelőtt van egy kis dóga, kis takarítás, meg, hogy aszongya, ott korábban is ebédeltnek, hát mingyár elmosogát és elmegy muziba, meg cirkuszba. Egész délután bakázik, aszongya és ő fizet mindenhová a bakáért, mert ott így szokás, oszt aszongya, ez sok pénz! felemész, pedig két forint minden hely, két láb, de éjjel van kimenője minden nap, oszt sokfelé járnak. A mulikor is, hogy felment Budainé, aszongya a magából adott neki negyven forintot, mert nagyvásár volt, oszt vótak a jósnőnél is, meg egész este hintéztak, oszt Marinak aszongya elfogyott a pénze, oszt ő éppen találkozott véle, mikor jött aszongya a szögabíróval, aki aszongya éppen olyan szigorú, goromba ember, amilyen idele vót. Oszt aszongya mindenkinek jó dóga van, oszt Mari izente is Jóskának, hogy aszongya, menjén ő is fel, mingyárt kapna egy jó helyet, pedig ellütték a felkarját, de a semmirevaló csak nem megyen, pedig olyan sovány, hogy majd elfújja a szél. Oszt most nem tudom, mitévő legyek, mert holnap megint felmegy Budainé, de a kakas csak nem kell senkinek, az egyik naocsága aszongya rá, hogy ez már arra se jó, hogy aszongya, hogy megdöggöjlik... Hát most honnan szerzek én nyolcvan forintot? És abból is csak harmincöt láb jut rá, mert őt láb kell Budainének villanyra, oda két forint ötven meg vissza két forint ötven a kapuig. Mer Budainé aszongya nem tud biciklizni, oszt ott aszongya csak az jár villa-

nyon, aki nem tud aszongya, pedigaz nem kerül semmibe, oszt Mari is azon jár, aszongya...

Téved, aki azt hiszi, hogy Mari élete ott fenn az örökkévalóság. Sajnos, Mari még egyszer meg fog halni, amikor az anyja megtudja, hogy Budainé család és sohasem járt a menyországban és mindez csupán hazugság volt, amivel a falusiakat hitegette. Amikor majd egyszer leleplezik Budainét, az öregasszony szívébe beléhasít legkegyetlenebb fájdalom, a gyász, a tehetetlenség érzése. egy ellenállhatatlan hatalom akarásával szemben. Valami olyan folytogatós érzés ez, mint, amikor rájön az ember, hogy a felesége holtan, vagy a legjobb barátja kovácsoit tőket a rábizott titkokból. Hinni nem jó, mert a kísérőáldulás gyötörő fájdalom. Csúszni élni jó, bármilyen is az ember élete, ha hasznos! is a Juha-zné kakasához.

A melegekben szegény kakas a kender közt elviselhetetlen hőséget érzett és közel jutott a megfulladáshoz.

Marton István.

Egész Erdélyben

a hírek igazi heroldjai vagyunk. Szerencsés megjelensései ideje következtében a Nagyváradai Estilap az az újság, mely a világ minden részében történő események hírét leggyorsabban, legelsőnek, szinte azon forrón közvetíti olvasóinak. Hírszolgálatunkat napról-napra szélesítjük, s így ma már nemcsak Bukarest, Budapest és Bécs a tudósításaink központja, de külföldi nagy távirati irodák hírei is minden nap kora délelőtt rendelkezésünkre állnak. — Nagy áldozat ez, de semmi sem elég áldozat nekünk, hogy a közönségnek szívünk szerint eleven, friss, jó, megbízható, színes újságot adjunk. Viszont boldogan érezzük, hogy a közönség támogatása napról-napra intenzívebbé válik s ma már valóban elmondhatjuk a „Nagyváradai Estilap”, hogy Erdély minden részében mindennap olvassák.

A Nagyváradai Estilap

nemcsak Nagyváradon a legnépszerűbb és legolvasottabb újság,

de a vármegye nagyobb helyiségeiben és Erdély számos városában széles körben elterjedt.

Hirdetésre annálhogy a legalkalmasabb.

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

MEGISMERKEDNÉK kizárólag szórakozás céljából 30-35 éves intelligens, komoly uriemberrel. Leveleket „Visszhang” jellegre a Hegedüs hírlapirodába kérek. 923

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra, fűtés és világítással együtt, havi 1500 leíért kiadó. Bővebbet a „Metropol” szálloda portásánál. 3950

AZONNALRA kiadó butorozott szoba, fürdőszoba használattal, központban. Cim Hegedüs hírlapirodába adandó. 924

KÖZPONTBAN, szépen butorozott szoba, előszobával, azonnal kiadó. Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca 10. 929

EGY szoba, konyha, speiz február 1-től kiadó. Cim a kiadóban. 941

ADÁS-VÉTEL

REVAY Lexicon 10, 11, 12, 13, 14-es kötetét megvételeire keresem. Cim Hegedüs hírlapirodában. 795

100 kötet komplett Jókai eladó. Cim Hegedüs hírlapirodában. 749

x Könyvujdonságot csak a Hegedüs Hírlapirodában

ALKALMAZÁS

EBÉDKOSZTHORDAST olcsón elvállalám Gazse Silvia, Delavrancea (Ritoók Zsigmond) utca 14.

GYERMEKTELEN házaspár vincelléri állást keres március vagy április elsejére. Cim a kiadóban. 927

PÉNZTARNOKNŐNEK ajánlok intelligens, jó kézírású urilányt jobb üzletbe szerény fizetéssel. Cimet Hegedüs hírlapirodába. 928

IDŐSEBB, finom szakácsné azonnal vidékre is megy. Grósnénál, Hilária (Pecze) uca 12. 931

FIATALEMBER, négy középsikolával keres állást, lel vagy egész napra. Cimet kiadóba. 909

MEGBIZHATÓ szobalány, éves bizonyítvánnyal azonnalra ajánlom. Cim Hegedüs hírlapirodában. 939

PÉNZKOLCSON

PÉNZKOLCSONT nyújt kézi ledéztire egyezer leitől kezdődőleg Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 3709

Gyönyörű hálók és egyéb butorok

minden elfogadható árban a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett is kiadásitnak

ENGELSTEIN

Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 10.

OKTATÁS

I. II. stb. gimnazista tanítását elvállalom. A. D. Xenopol (Lakatos) utca 20. Szálka Gyula. 938

KÜLÖNFÉLÉK

UTCAI és udvari suterén helyiségek, gyárnak, raktárnak, villany, vízvezetékek kiadók. Ház-mester, Cuza Voda (Szacsavay) utca 17. 937

A Kereskedelmi Csarnok ruhátára bérbeadó. Felvilágosítás kizárólag szombaton délelőtt 9—1 óráig kapható a titkári hivatalban. 940

x Minden, ami kotta-alakban megegyez, nálunk kapható. Hegedüs Hírlapiroda zeneműosztálya.

Autó-javítást, eszterga-munkát

nickelezést

olcsón és jól készít

a Galvanopol Szaroveszky-u. 23

Ó-Tátrafüred

Stary Smokovec Č. S. R.

A Magas-Tátra legrégibb és legnagyobb magassági gyógyfürdője, 1020 méter magasságban.

Tátra-Szanatórium

elsősorú gyógyintézet vérszegények, neurastheniások, Basedow-kórosak, cukorbeteg, gyomorbajok részére

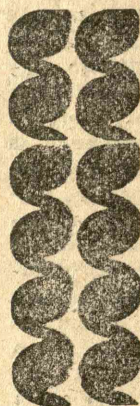
Kitűnő konyha, diétás kurák, hízoló kura

Vizgyógyintézet. Szénsavas, törpefűző-fürdők. Röntgen. Quarz. Inhalatorium. Svéd gymnastika. Szabadlégtorna. Hideg, meleg víz valamennyi szobában. Tüdőbajok kizárva. Egész évben nyitva.

Kitűnő téli kurák

felséges téli clima, ideális téli sport Szanatórium pausálár beleértve lakás, kitűnő ellátás, vizgyógyász, orvosi kezelés Kc 60-tól fölfele. Visszatérésnél 50 százalékos vasuti kedvezmény.

Főorvos: dr Szász Emil

Korunk monumentális regénye

Berend Miklósné

Lüktető talaj

Két kötet
füzve P. 14.—
kötve P. 18.—

Nagy irodalmi meglepetés

RADIATOR

kályha csövei közé szerelve 50 százalék tüzelő megtakarítás eredménnyel, egy kályhával két szoba fűthető

Gyártja

REICH LÁSZLO

műlakatos

General Holban (Széles)-u. 39. sz. Telefon 843.

Próbára

dijtalanul felszerelem

Mechanikai munka

preciz készítését és

motorkerékpárok

javítását

legolcsóbban vállalom

Bedekovich

Oradea

Iosif Vulcan (Nagy Sándor) utca 17.

Budapestre utazik?

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba-árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból.
(Kitűnő házi konyha)

5 pengőt megtakarít,

autótaxi költséget, mert gyalog átmegy 1 perc alatt a pályaudvarról

Önön érzi magát

jól fűtött szobáinkban.

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg

GRAND HOTEL

PARK

NAGYSZÁLLODA

BUDAPEST

VIII., Baross-tér 10.

a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben.

Sonnenfeld Adolf-nyomda r.